

Regeringen Näringsdepartementet
Landsbygdsminister
Jennie Nilsson
n.registrator@regeringskansliet.se

Miljö- och jordbruksutskottetsbetänkande2020/21:MJU5 *Skyddsjakt på varg*

Bästa Jennie Nilsson

Ogenomtänkt förslag hotar Sveriges vargstam

Miljö- och jordbruksutskottet har behandlat ett initiativ från Centern om ett tillkännagivande till regeringen om bland annat ändrade regler för skyddsjakt på varg. Centern, Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna ställer sig bakom det justerade betänkandet.

Den 26 november blir det debatt och beslut i riksdagen.

Om dessa förslag blir verklighet slås den sista spiken i kistan, för den svenska vargstammen, som enligt Artdatabanken är ”Starkt hotad”.

De politiska besluten har under senare decennier urholkat den svenska rovdjursförvaltningen. Populationerna för de rödlistade rovdjuren varg, björn, lo, järv har hela tiden minskat, beroende på de beslut, som ligger till grund för hur rovdjursstammarna skall förvaltas. Som en röd tråd följer rovdjurspolitiken partifärgerna, men också jägarorganisationernas förslag om utökade jakttider på allt fler arter. Det måste till lagändringar för att förändra den så kallade ”rovdjursförvaltningen”, eftersom den i dag är riggad för jakt och inte för bevarande av biologisk mångfald. Sverige måste få en ny rovdjurspolitik, som inte eliminerar rovdjursstammarna till utrotningens gräns och Sverige måste också följa EU:s art och habitatdirektiv för att uppehålla ”gynnsam bevarandestatus” för våra rovdjur.

Den rovdjursproposition som togs 2013 handlade om ”antalsmål” för de stora rovdjuren och det var här förslag till referensvärden lades fram och fastställdes. Det var också i detta riksdagsbeslut, som vargens förekomst i renbetesområdet begränsades, vilket har fått olyckliga följder för arten. Då bestämdes det att invandrade genetiskt värdefulla vargar i norr, skulle flyttas, men i dag dödas de genom skyddsjakter. Vänsterpartiet skrev att – ”propositionen riskerar att föra naturvårdspolitiken decennier tillbaka” och Miljöpartiet – ”konstaterar att regeringen lägger fram helt egna siffror för gynnsam bevarandestatus”. Båda dessa partier ville ha en handlingsplan för naturlig invandring för vargen i norra Sverige, inget av detta blev av och i dag är detta ett grundläggande problem för vargens genetiska status och dess svårigheter att etablera sig i landet.

De förslag som nu läggs fram av C, KD, M och SD är oförenligt med EU-direktivet 92/43/EEG, dvs. art- och habitatdirektivet, vars syfte är att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av bl.a. vilda djur. Åtgärder som vidtas med stöd av direktivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer, samt arter av vilda djur och växter (artikel 2).

I förslaget vill Centern förenkla ansökningarna för skyddsjakt av varg.

Man kan fråga sig om det går att förenkla en skyddsjaktsansökan mer? **Redan idag kan en skyddsjakt vara genomförd endast några timmar** efter det att länsstyrelser har beslutat om skyddsjakt. I norra Sverige har skyddsjakt efter stora rovdjur ökat katastrofalt. Noteras bör att Naturvårdsverket i år infört att troféer från skyddsjakt, som förut tillfallit Statens Veterinärmedicinska Anstalt eller Naturhistoriska Riksmuseet, ska få behållas av jakträttshavaren. Vi menar att om ytterligare förenklingar för skyddsjakt införs innebär det att staten samtidigt bejakar incitament till en ny form av troféjakt. Intresset för troféjakt på varg bevisas av det överdimensionerade antal jägare som på nolltid alltid dyker upp för exempelvis skyddsjakt på enstaka vargar. Att det skulle finnas skäl att rovdjursjägares identitet ska hållas hemlig är hyckleri. De är själva de första att

exponera sig med sina byten i arrangerade trofébilder medialt. Under 2000-talet har över 6 000 stora fridlysta rovdjur kunnat dödas på detta sätt.

En förenkling av skyddsjaktsansökan ger ytterligare en signal till de element som föraktar och demoniserar varg, nämligen att just vargen inte har myndigheternas grundläggande skydd. Sverige ska inte alls underlätta för jakt på varg när den organiserade brottsligheten mot rovdjur, i form av illegal jakt inte är löst. Här menar vi att Svenska Jägarförbundet sviker sitt uppdrag genom att upprepat kräva jakt på fler vargar, utan att seriöst bidra till myndigheternas arbete mot tjuvjakt med den insyn man vid det här laget borde besitta och med de ekonomiska medel man tilldelas årligen i det allmänna uppdraget.

Skyddsjakt ska endast kunna bli aktuell i en akut situation och på de individer som gjort skada. Skyddsjakt måste ses som den sista åtgärden, något man tillgriper när alla andra möjligheter att freda tamdjuren är uttömda. Enligt EU-reglerna skall en skyddsjakt vara selektiv och här har länsstyrelser bevisbördan, för att visa exakt vilken individ som är skadegörande. Vilken varg som helst ska inte kunna dödas.

Förslaget vill möjliggöra skyddsjakt på ett helt vargrevir.

Att utplåna ett helt vargrevir är en absurd vedergällning och strider mot EU:s art och habitatdirektiv, som Sverige har att rätta sig efter.

Sådana naturfientliga tankar om ett högtstående, ytterst socialt beroende däggdjur som vargen, visar främst etologisk okunskap men vad värre är, brist på respekt för de individuella djuren som formar en vargfamilj. Här finns så mycket internationell forskning om jaktens negativa inverkan på strukturer och beteenden hos just varg, att förslaget betecknar en sorts motvilja mot modern forskning om vilda djur och vetenskap om djurs kognitiva förmågor. Vargen används som projektyta för mera svårslösa problem på landsbygden. Att döda vargar och rovdjur löser inte klimatförändringar eller infrastrukturproblem långsiktigt.

Förslaget vill införa skyddsjakt på en art, som inte har uppnått gynnsam bevarandestatus.

Gynnsam bevarandestatus förutsätter en långsiktigt livskraftig population. Bevarandestatusen anses gynnsam när, för det första, uppgifter om artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö. För det andra att artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid. För det tredje att det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

Ovanstående kriterier är inte uppfyllda, den svenska vargstammen lider av inavelsdepression och populationsnivån är i fara (ca:300 st) och att tillförsäkra arten en plats i dess naturliga utbredningsområde är i dag en utopi. Vargen får inte finnas i någon del av Sverige. Var den än befinner sig så dödas den genom skyddsjakt eller illegal jakt.

Utöver dessa dåliga prognoser för Sveriges vargbestånd kan man i en ny forskningsrapport i år av Olof Liberg, publicerad i Biological Conservation, läsa att mer än 60 procent av vargstammens död antas bero på illegal jakt. I rapporten står vidare att, "Denna dödlighet är nu så omfattande att den orsakat en stagnation i populationens tillväxt och den största dödligheten utgörs av illegal jakt." Detta har resulterat i att populationen nu befinner sig akut nära den lägsta nivå som EU:s habitatdirektiv kräver för att den skall behålla en s.k. gynnsam bevarandestatus – **vilket måste begränsa all form av riktad jakt.**

I en prejudicerande dom i år fastslår Kammarrätten i Sundsvall att länsstyrelser (Naturvårdsverket) måste förhålla sig till att - *En gynnsam bevarandestatus förutsätter, att det finns ett tydligt krav på myndigheter att beakta vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd, för att kunna bedöma vilken inverkan detsamma får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet.* Om skyddsjakt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos den berörda arten, får den inte beviljas.

Artdatabankens nyligen publicerade rödlista, visar att vargen nu är klassad till **Starkt hotad**. EU ställer rigorösa krav på skydds- och licensjaktbeslut i den anda som habitatdirektivets syfte och ändamål uttrycker; det är djuret – här vargen - som ska skyddas mot människan och inte tvärtom.

Föreningen Jaktkritikerna är djupt oroade över att man nu ytterligare vill utöka möjligheterna att skyddsjaga den fridlysta vargen. Vi är medvetna om att vargfrågan är ett ämne som skapat polariserade debatter vilka kan

utsätta myndigheterna för hård press från de krafter som ensidigt uppmanar till jakt på varg. Förutom att förhålla sig till de regelverk som ska styra beslut, har myndigheterna den pedagogiska uppgiften att förmedla vilka åtaganden Sverige har för att bevara och skydda rovdjuren. I debatten bör även den andra sidan i demokratiskt anda få komma till tals, den sida vi representerar som anser att vargen, liksom alla rovdjur och andra arter har rätt att existera för sin egen skull oavsett om människan betraktar dem som skadliga eller nyttiga.

Vi menar också att tamdjuren måste skyddas med adekvata åtgärder (rovdjursstängsling m.m.) liksom att tamdjursägare ska få det myndighetsstöd som behövs - utan att tillgripa dödliga och kortsiktiga problemlösningar mot rovdjur.

Här kan inte nog accentueras att skyddsdirektiv är nödvändiga för att skydda vilda djur från människan – inte tvärt om. Människan är den enda varelse på jorden som systematiskt och uppsåtligt utrotat andra arter. Den biologiska mångfalden minskar i allt snabbare takt över hela världen och i Sverige ser vi också en negativ utveckling. I Naturvårdsverkets rapport från januari 2020, ”Global utvärdering av biologisk mångfald och ekosystemtjänster”, framgår det att jakt kommer på andra plats och klimatförändringar först på tredje, när det gäller att orsaka förlust av biologisk mångfald.

Åter ser vi att det riksdagspartier, som har lagt ovanstående förslag ingår i en falang av riksdagspartier, som driver en rovdjursfientlig politik. I Moderaternas budgetalternativ som presenterades den 6 oktober anslog man 15 miljoner kronor per år för att staten ska stå för kostnaderna i samband med skydds jakt på rovdjur. (Svensk Jakt)

De riksdagspartier, som har reserverat sig till detta förslag, reserverade sig även 2013 avseende – Rovdjurspropositionen. Bevarande sidan - miljöorganisationerna kämpar fortfarande för att finna en väg till en politisk vilja, där ansvar tas för våra rovdjurs långsiktiga överlevnad.

Odemokratisk process – snäv eller ingen insyn

Miljöorganisationerna är i minoritet när man bereder ärenden, som har ett bredare miljö- och naturskyddsperspektiv och framför allt, när det gäller våra rödlistade rovdjur, som i detta fall varg. I en tid av massutrotning och förlust av biologisk mångfald borde den så kallade ”Viltvården” ske i dialog med miljöorganisationer, samt att även allmänheten delges information – eftersom det gäller vår gemensamma fauna.

Vi hoppas att omröstningen i riksdagen den 26 november, kan ändra ärendets gång, eftersom det är viktigt att även andra åsikter än utpräglade ekonomiska intresseorganisationers beaktas. Vi vädjar till politiker att uppvärdera vetenskapliga rekommendationer och att se värdet i att mera långsiktigt respektera förutsättningarna för biologisk mångfald som inkluderar rovdjur i Sverige.

Med vänlig hälsning

JAKTKRITIKERNA